

HERINRICHTING CENTRUM BRAKEL
open oproep 1006

ANALYSE

SITUERING

- macroschaal
- mesoschaal
- microschaal
- geschiedenis

ANALYSE BRAKEL

- reliëf
- groen en water
- infrastructuur
- bebouwing

ANALYSE CENTRUM

- functies
- oriëntatie
- beeldbepalende gevels
- beeldbepalende zichten
- probleemstelling
- structuurschets

ONTWERP

CONCEPTEN

- structuurschets
- verkeer centrum
- waterconcept

GROENE DRAGERS

- groene drager A
- groene drager B

CENTRUM

- concepten
- culturele drager
- materialen en meubels
- deelgebied 1: Ronsepoort
- deelgebied 2: Scholencomplex
- deelgebied 3: Marktplaats
- deelgebied 4: Brandweer
- deelgebied 5: Brusselsepoort

VERLICHTING

PLANPROCES

RAMING EN OFFERTE

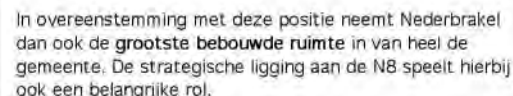
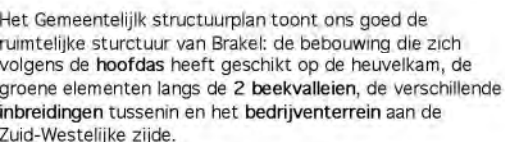
REFERENTIES

**macro-meso-micro-
SITUEERING**

SITUERING

mesoschaal

gestrichedenis
STUERN

groeiproces

Brakel kent een typische Vlaamse ontstaansgeschiedenis. Het werd gesticht in de 11de eeuw als een parochie door de H. Libertus van Ootmarsum. Het dorp bestond uit reeds bestaande Ootmarsum. De kerk van de St. Marijkerkerk werd op een heuvelkam tussen twee kleine rivierbeddingen opgetrokken en goldt als het centrum waar rond een middeleeuws dorp organisch groeide.

Tijdens de middeleeuwen werd rond het kerkhof aan de Kerk een marktplein gevormd door de bebouwing. Deze gevelwand in de ruimtelijke configuratie met de kerk en kerkhof werd reeds afgebeeld in een 17de eeuw schets. (zie onderaan links) Dit toont aan dat de kern van Brakel toen reeds een centrumpositie bekleedde.

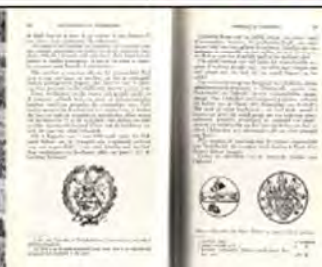
De kleine heuvelkam waarop ook de kerk zich bevindt geldt als hoofdas langswaars de bebouwing zich structureerde.

Het landelijke dorp Brakel werd vanaf het midden van de 19de eeuw langs deze as sterk verdicht. Het weggen van de spoorlijn met de bijhorende nijverheid zoals de Top-bron fabriek had hierbij een grote invloed. Het is rond deze tijd dat Brakel zijn definitieve stratenpatroon krijgt.

In de XXste eeuw verdicht Brakel verder rond de kerk en langs de wegen in lintbebouwing tussen de velden. De spoorweg wordt afgeschaft en blijft als spoorbedding achter.

In de XXIste eeuw brengt twee grote ingrepen met zich mee: de aanleg van de ringweg op de oude spoorweg en het recreatiedomein de Rijdtmeersen.

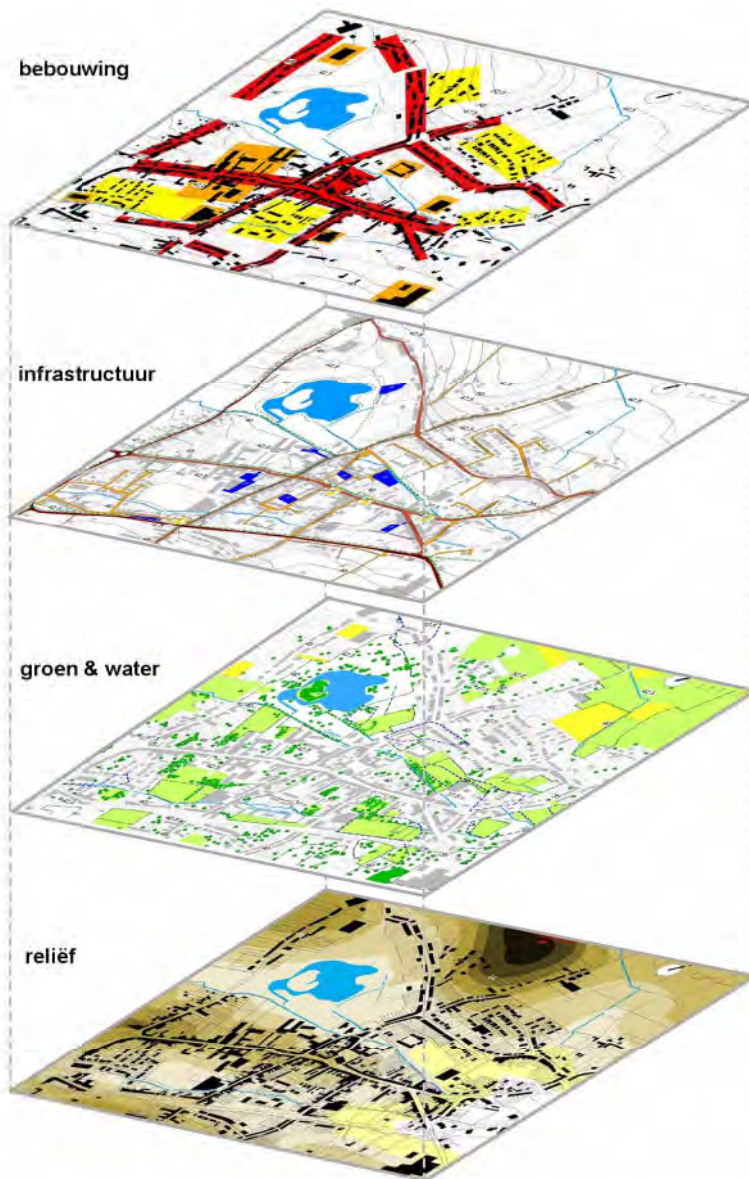
De toekomstige ontwikkelingen in Brakel zullen de beschafte historische layer met respect moeten behandelen en bovendien de mogelijkheden ervan ten volle benutten...

RUSBERGEN-AUDENARDE												
Plaats en land		Bevolking naar leeftijd										
		0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85-94	95-104	105+
Rusbergen	1.200	1.100	1.150	1.200	1.250	1.300	1.350	1.400	1.450	1.500	1.550	1.600
Audenarde	1.100	1.050	1.100	1.150	1.200	1.250	1.300	1.350	1.400	1.450	1.500	1.550
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												
Land												
Stad												

STUURBING

ANALYSE BRAKE

reliëf

De heuvelstructuur van de Vlaamse Ardennen speelt een belangrijke rol in de structuur van Brakel. De twee beekvalleien zijn duidelijk minder bebouwd dan de heuvelkam tussenin.

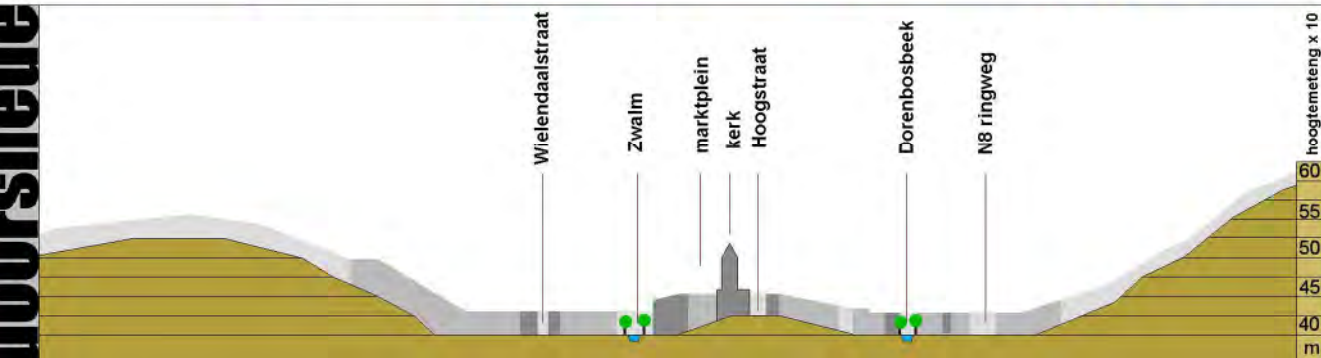
Op deze heuvelkam bevindt zich de hoofdas Kasteelstraat - Brusselsestraat. Ze helt licht van het Oosten naar Zuid-Westen. Dwars op deze heuvelkam staan de straten die het dorp verder uitbreiden loodrecht op de hoofdas.

Aan de linker onderkant van de kaart is de aanzet van de heuvel van Tenbosse te zien. Deze tuitenbijter uit de Vlaamse Ardennen is opgenomen in de Ronde van Vlaanderen.

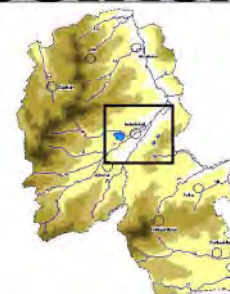
In de rechterhoek is het complex van de Toep-bronnen zichtbaar. Hier begint een heuvel die het Toep-park herbergt en waar de bronactiviteit wordt gecommercialiseerd.

doorsnede

context

reliëf ANALYSE BRAKEL

groen en water vandaag

De twee beken boven en onder de as Kasteelstraat - Russelsestraat zijn belangrijke groene dragers. De bovenste, de **Zwalm**, bevoorraadt in het Oosten de vijver van de **Rijdtmeersen**. Rond deze vijver ligt een recreatief park met sportcentrum. Aan deze groene drager liggen naar het Oosten toe nog verschillende open gebieden achter de bestaande bebouwing.

In het Westen mondt de **Dorenbosbeek** uit in de zwalm. Aan deze beek liggen eveneens verschillende groene open plekken. Deze liggen in het binnengebied achter de aaneengesloten lintbebouwing.

In het Noorden kunnen de uitlopers van het **akkerland en oeverbebouwing** van de Vlaamse Ardennen duidelijk herkend worden. Rechtsonder op de kaart zijn de uitlopers van het **bos van de Top-bronnen** zichtbaar.

context

ANALYSE groen en water BRAKEL

bebouwing vandaag

De bestaande bebouwing is samengesteld uit **vier** hoofdtypen.

Lintbebouwing van woningen komt voor langsheen de historisch aanwezige straten, vooral langsheen de hoofdstraten in het centrum in de buurt van de kerk.

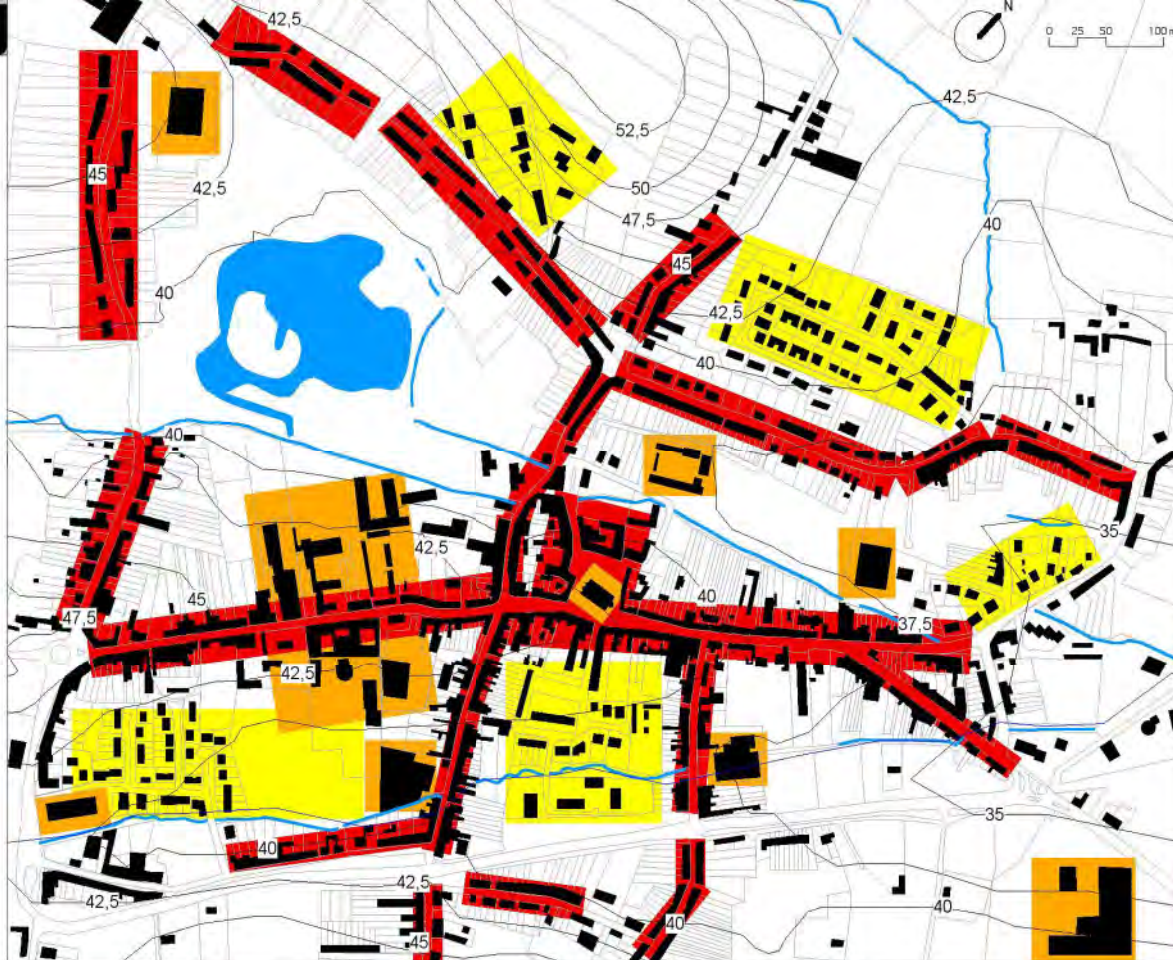
Vrijstaande villabouw, voornamelijk in de gebieden die het verst van het centrum liggen in het meer landelijke deel.

Woonwijken met eerder verspreide bebouwing bevinden zich op de tweede lijn achter de lintbebouwing.

Vrijstaande grootschalige complexen, zwembad, gemeentelijk depot, scholen en enkele kmo's, zoals de Top-bronnen.

Globaal gezien bevindt zich het gebied met de **grootste** **densiteit** zich op de **as** Brusselsestraat - Neer- Hoogstraat - Kasteelstraat met enkele uitlopers in dwarse richting vanaf de Markt.

- verspreide bebouwing
- grote gebouwen
- gesloten bebouwing
- bestaande bebouwing

context

bebouwing ANALYSE BRAKEL

Infrastructuur

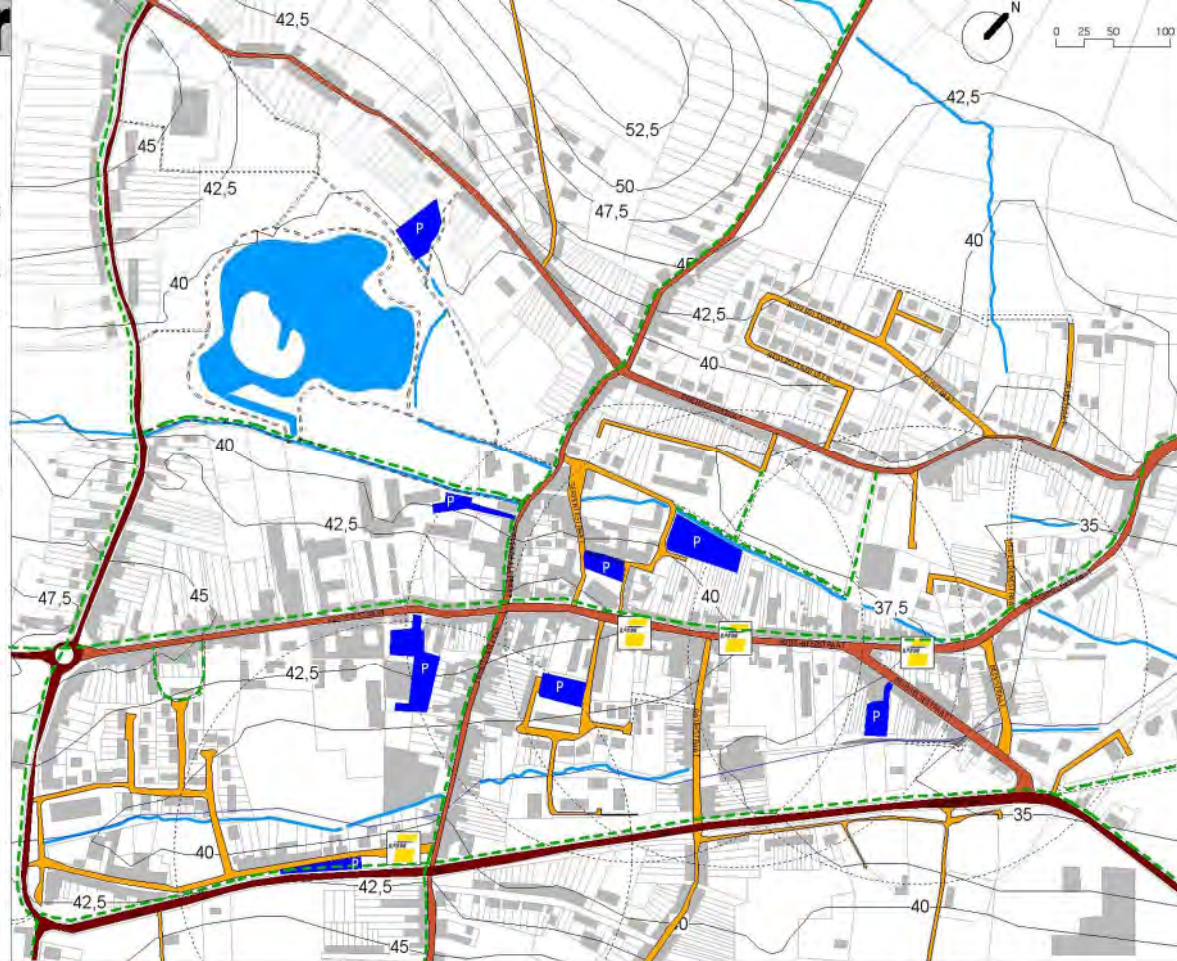
Brakel ligt op 25 km van de dichtbijzijnde autosnelweg, de E-40 tussen Gent en Brussel. Op regionaal speelt de **N8** die Ninove met Oudenaarde verbindt, een belangrijke rol.

Op **stedelijk niveau** zijn de meest belangrijke verbindingswegen in het Noord-Oosten, de Brusselsestraat richting **Ninove** en de weg naar **Zottegem**. Aan het rondpunt in het Zuid-Westen vertrekken dan weer belangrijke verbindingen **Oudenaarde, Ronse, Gereardsbergen** en **Gent**. Een ringweg, de N8c, vangt het doorgaand verkeer op.

Er is een dicht netwerk van **buurt- & woonstraten** dat op de hoofdassen van Kasteelstraat tot Brusselsestraat aansluit en er veelal dwars op aansluit.

Op verschillende plaatsen is een stopplaats voor **openbaar autobusvervoer**, aansluitend met het stedelijk busnet van Zottegem, en verbindingen met de omliggende dorpskernen. Langsheen de hoofdassen loopt een **bovenlokaal fietsnetwerk**. Enkele fietspaden zijn als **recreatieve routes** uitgewerkt zoals het pad langs de oude spoorwegbedding en de Teirlinckroute.

- primaire weg II
- lokale weg II
- woonstraat
- verkeervrije zone
- fietsroute
- voetweg
- parking
- bushalte
- cirkel met straal 300 m rond bushalte

context

ANALYSE BRAKEL

ANALYSE CENTRUM

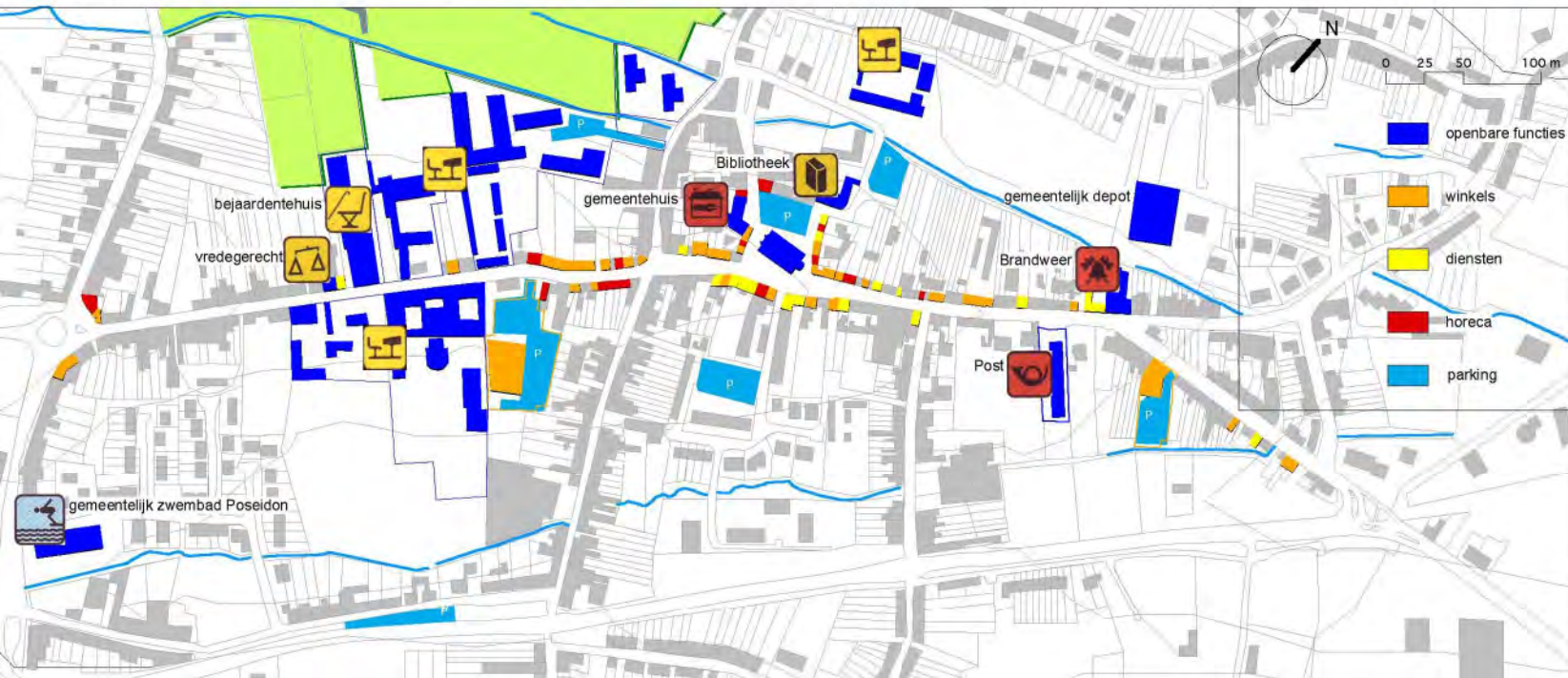
FUNCTIES

het commerciële gedeelte van Brakel bevindt zich voornamelijk in de Hoog- en Neerstraat ter hoogte van het marktplein. Tussen de dwarse stationsstraat en Gauwstraat en een stuk van de Kasteelstraat zijn de meeste winkels, diensten en recreatiegelegenheden gelegen. In dit kerngebied is het stratenprofiel het breedst. Verscheidene parkeerplaatsen liggen in de buurt van deze commerciële zone.

het marktplein herbergt de **administratieve** en **representatieve** functies met de kerk, gemeentehuis, politie en openbare Bibliotheek.

aan de Kasteelstraat begint er achter het commerciële gedeelte een zone met verschillende recreatieve functies en een **rusthuis**. Deze grenzen aan de Kasteelstraat met hun tuinen aan het recreatiedomein van de Kasteelmeersen.

de uitgebreide voorzieningen zorgen ervoor dat Brakel als **hoofddorp** een belangrijk centrum is voor de omgeving.

FUNCTIES ANALYSE CENTRUM

Oriëntatie

De hoofdwindrichting (80%) komt overeen met West tot Zuid-West. Deze richting vertrekt op de onderstaande kaart vanuit linksboven naar rechtsonder.

De zijde van het projectgebied gericht naar de onderkant van de kaart hieronder heeft de beste **bezonning**. Deze zijde is dan ook de interessantste om verblijfsplekken te creëren in het ontwerp.

Zo zijn bijvoorbeeld de gevels tegenover de kerk op het marktplein het interessantste voor terrasjes.

— koude gevels

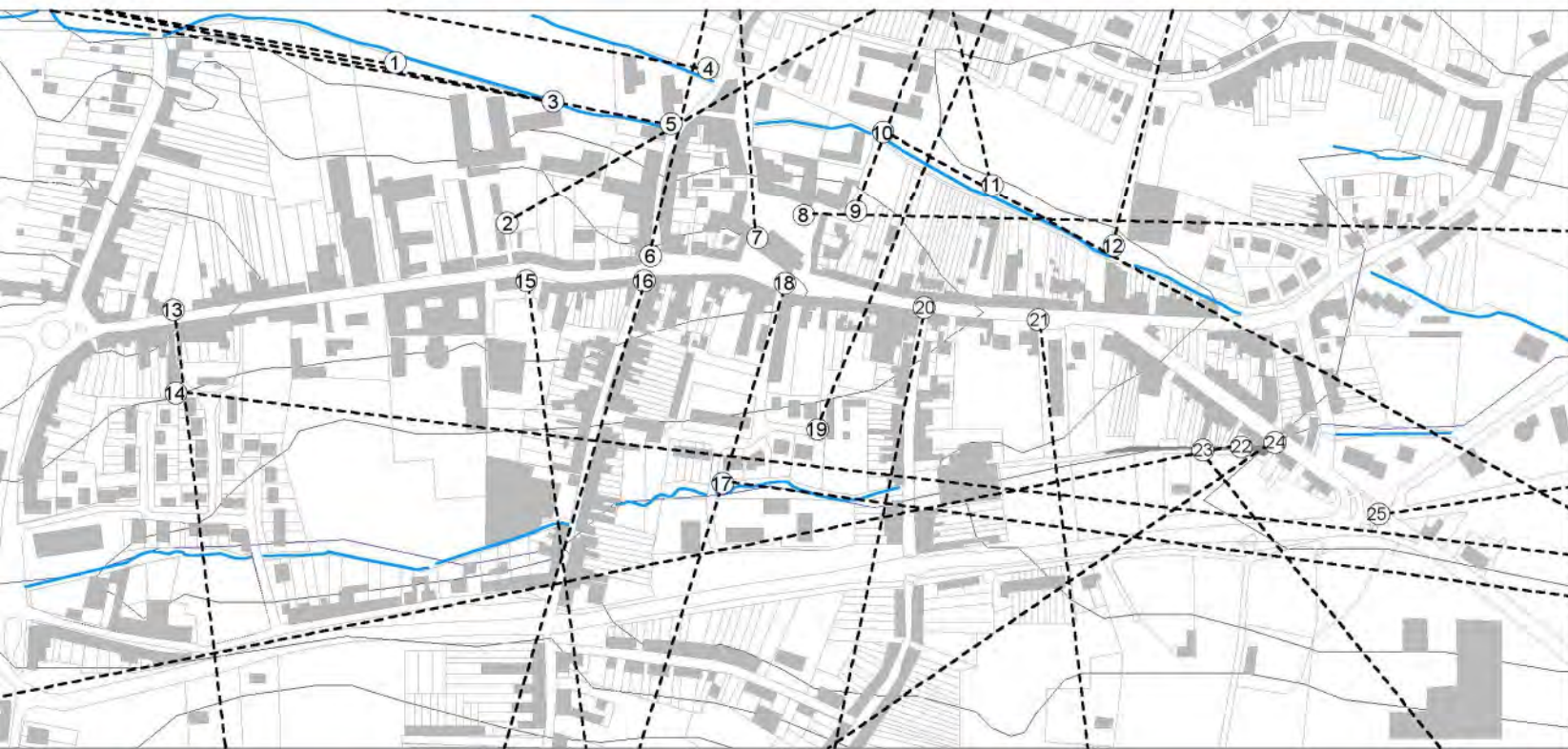
— warme gevels

beeldbepalende gevels

ANALYSE CENTRUM

beeldbepalende zichten

ANALYSE CENTRUM

mogelijkheden

Brakel ligt temidden van de prachtige heuvelruggen van de Vlaamse Ardennen. De aanwezige randbebouwing sluit echter als een soort 'canyon' het projectgebied van dit landschap af. Eveneens bestaan er daarom onvoldoende connecties met de beekvalleien boven en onder.

De toegang tot Brakel kent twee belangrijke punten die als poorten naar het centrum fungeren: de rotonde aan de Kasteelstraat en de afspplitsing van N8 van de Brusselsestraat. Deze overgangen zijn echter niet voelbaar in de huidige situatie.

De twee poorten dienen niet alleen als symbolische toegang maar ook als tekens en barrières die het doorgaand verkeer moeten leiden naar de N8. Voor deze functies zijn de poorten momenteel niet voldoende aangelegd.

Als laatste punt kunnen we stellen dat de aanwezige open groene ruimtes die in verbinding staan met de beken, versnipperd zijn. Zo ligt er bijvoorbeeld een prachtige reef langs de Zwalm achter parking Tirse verborgen. De coherentie en accentuatie van deze groene plekken is momenteel zeer zwak.

mogelijkheden

Het aanwezige reliëf van de omgeving geeft de mogelijkheid op prachtige zichten en interessante verbindingen. De ligging van het projectgebied op een heuvelkam naast twee beekvalleitjes is een reden te meer om hiermee iets te doen.

De versnipperde groene ruimtes kunnen dan gekoppeld worden aan water en reliëf. Zo ontstaan twee groene dragers die als ordenend principe het binnengebied op de tweede lijn herwaarderden en structureren. Ze ondersteunen de hoofdas van Brakel en maken er verbinding mee. De zwakke en recreatieve weggebruiker vindt hier zijn gading.

Het creëren van 'poorten' als duidelijke ruimtelijke accenten bestendigt de grenzen aan de randen van het dorp, het binnenkomen van het dorp vanuit het landschap wordt voelbaar, zowel per fiets, per auto als per bus. Zo krijgt het dorp een leesbare ruimtelijke structuur.

Deze poorten dienen tevens te worden uitgewerkt als begeleiders van het doorgaand verkeer om zo de hoofdas te ontlasten.

De onlasting van het projectgebied kan verder gebeuren door het verkeer in een lus rond het commerciële en administratieve kerngebied te loodsen. Zo wordt de hoofdas als kerngebied van commerciële en administratieve functies geaccentueerd.

structuurschets

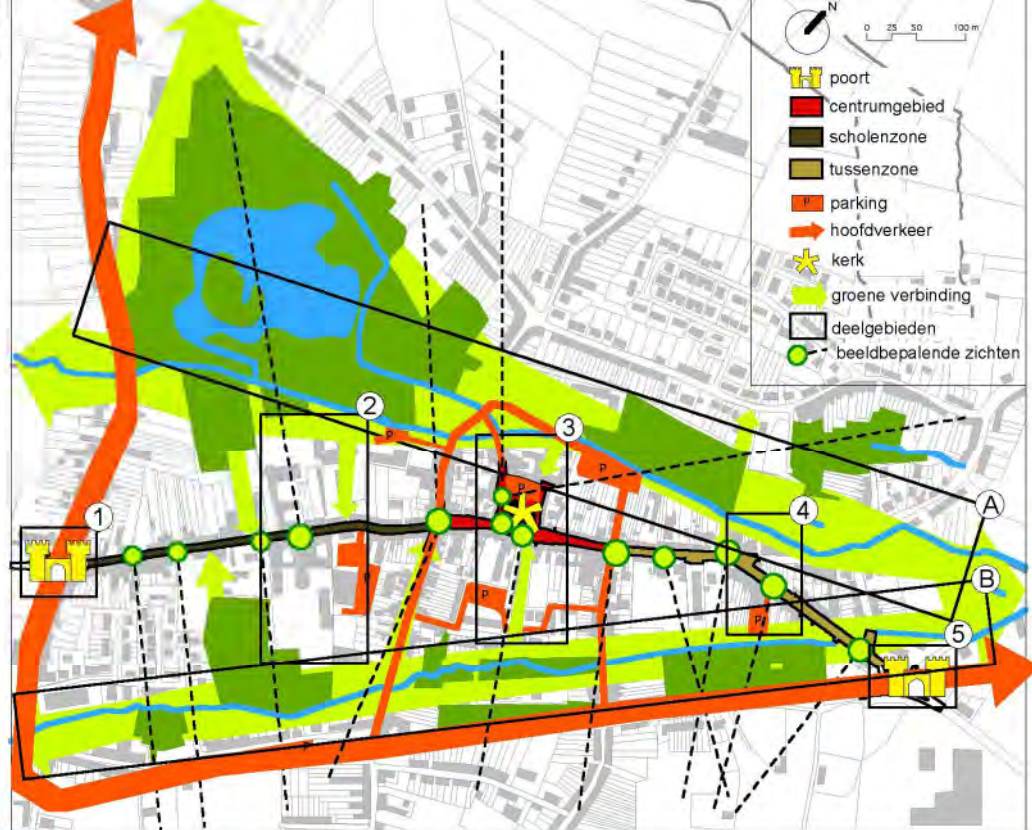
et concept is een logisch studie- en actieplan van een aantal sterke karakteristieken die
et potentieel van het bestaande blootleggen en maximaal bestendigen en aansterken.
p sommige vlakken kan dit tegelijk een bewuste afwijking van het bestaande opleveren.

De eerste principiële en meest belangrijke keuze is een **maximaal behoud van het
roene karakter van de beekvalleien**. Door de ruimte van het aanwezige groen te
openen en op enkele belangrijke plekken aan te vullen tot twee zeer duidelijke groene
vossen doorheen het gehele gebied worden de kwetsbare groene ruimten beschermd. Het
landschap werkt mee als **ordenend principe**, het is geen overschotgebied maar heeft
et volle bestaansrecht.

et alleen in de beekvalleien maar ook in de hoofdas wordt het **landschap** verder
gespeeld. Via verbindingen met de beekvalleien en het omgaan met de heuvelkam zelf
orden de typische geomorfologische kenmerken van Brakel ten volle benut. Het
onderverdelen in **deelgebieden** met een verschillende sfeer en uitwerking zorgt ervoor
at de aangerijkte oplossingen specifiek plekgebonden zijn en zo de plek overstijgen tot
een **beleefbare ruimte**. Zo wordt de coherentie van het bestaande weefsel vergroot.

De leefbaarheid van de gemeente wordt verder nog verbeterd door een **logische
verkeerskundige oplossing** waarbij wordt rekening gehouden met de verschillende
arakters en gebruikers van de deelgebieden.

De project omvat bijgevolg naast de aanleg van de as tussen 'Ronse poort' en de
'Brusselse poort' de uitwerking van 7 deelgebieden. Deze strategische plekken omvatten:
de twee **beekvalleien** (A en B op de figuur), de **Ronse en Brusselse poort** (1 en 5),
deelgebied **scholencomplex** (2), deelgebied **marktplein** (3) en deelgebied **brandweer**
(4).

Ronse poort

Fotocollage van de verschillende sferen doorheen hoofdas

Brusselse poort

structuurschets
ANALYSE CENTRUM

beeldbepalende zichten

ANALYSE CENTRUM

OO 1600 A

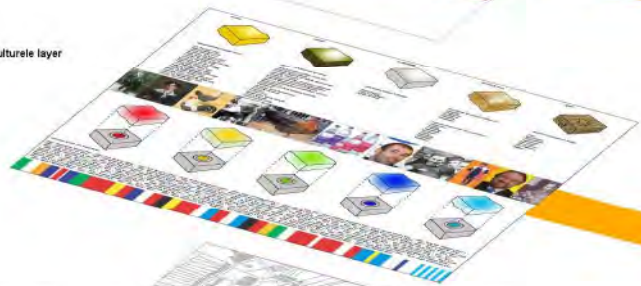

ONTWERP

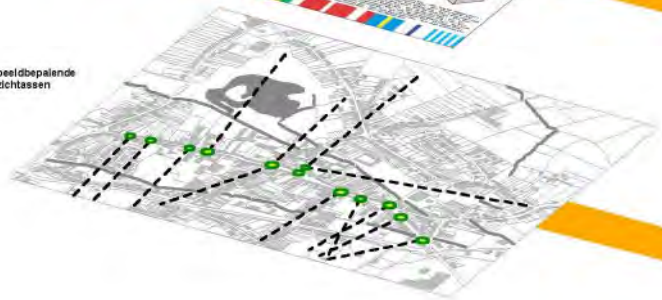
informeel platform

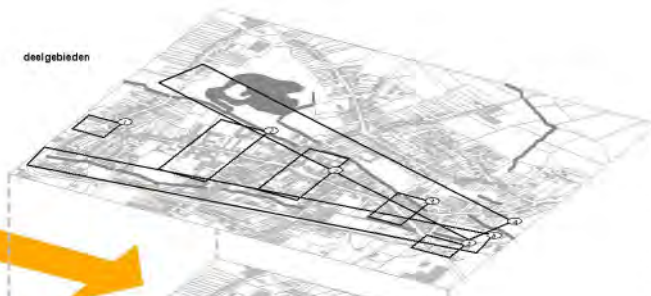
culturele layer

beeldbepalende
zichtassen

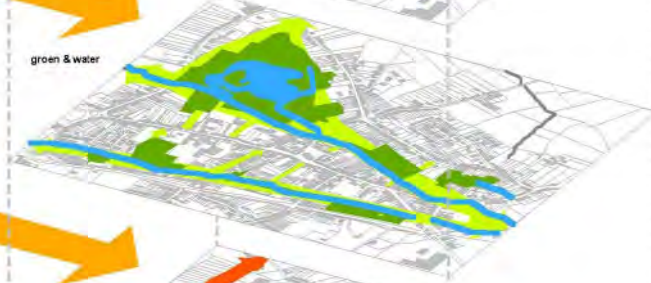
designgebieden

activiteitenzones

groen & water

verkeer

De spanningen in de huidige verkeersafwikkelingen situeren zich vooral in de verhouding van het noodzakelijke woonverkeer en het doorgaand verkeer. De **leefbaarheid en verkeersveiligheid** kan nog verhoogd worden. Vooreerst dient de **hierarchy** van de wegen te worden ondersteund door een onderscheid in verkeersafwikkeling tussen woonstraten en hoofdstraten. Tegelijk moet de **bereikbaarheid** van het centrum worden gevrijwaard.

Het verkeer dat geen bestemming heeft in het centrum zal moeten worden omgeleid via de **ringweg N8**. Het woon en winkelverkeer zal in een **lus** doorheen het centrum worden geleid om zo het centrale wandelgedeelte in de Hoog- en Neerstraat te ontlasten. Eveneens worden voor de bereikbaarheid aan deze lus parkings gekoppeld. Het hele projectgebied krijgt een een snelheidslimiet van 30km/u. 3 scenario's werden voor de lus uitgewerkt.

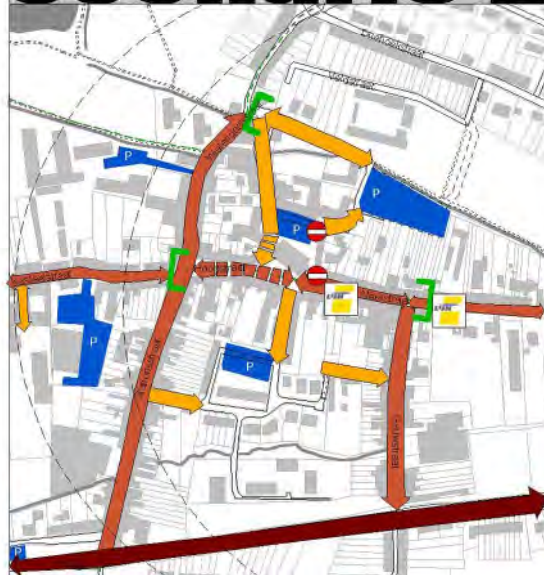
scenario 1

Scenario 1 geeft de kleinste maatregelen om te implementeren. De lus vertrekt vanuit de N8 en loopt langs de stationsstraat, Wieldastraat en raait langs de Serpentinstraat en de markt om via Neerstraat en Gauwstraat terug bij de N8 uit te komen.

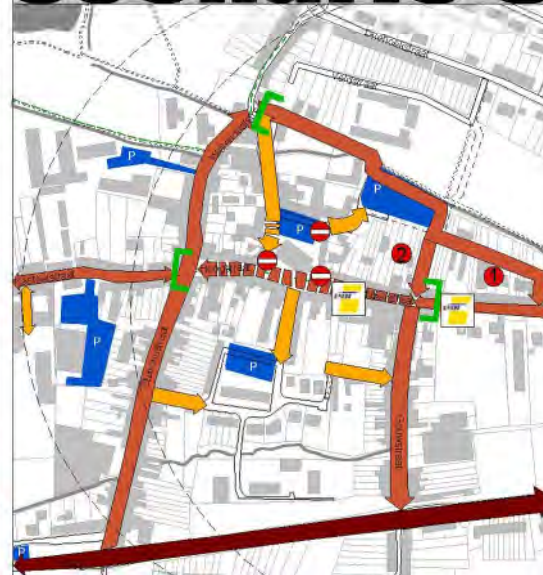
Bij Scenario 1 wordt de kant van de markt aan de Bibliotheek afgesloten voor verkeer. Deze komt dan vrij voor horeca en de zwakke weggebruiker. De doorsteek tussen de Driehoekstraat en Parking Tiers die in het Ppa nr. 2 centrum Brakel wordt voorgesteld nemen wij in geen enkele situatie op. Deze doorsteek penetreert naar onze mening nodeloos het open groene gebied langs de school en gaat in tegen het idee van de lus. Deze situatie is in de drie scenario's hetzelfde.

scenario 2

Scenario 2 wijkt af van het eerste in de verbinding met de parking BPA 3. Deze gebeurt nu via een nieuw aan te leggen aftakking aan de Stationsstraat die uitkomt op de Gauwstraat in een bestaande doorgang door de huizenrij. Door deze rechtstreekse doorsteek wordt het autoluwe gedeelte van de Hoog- en Neerstraat ontzien.

scenario 3

In het derde scenario drijven we het idee van de lus verder door. Deze lus wordt nu geleid via Parking Tiers en maakt gebruik van de doorgang die gepland is in BPA nr.2 centrum Brakel. Als alternatief kan de doorsteek korter en rechtstreeks op de Gauwstraat gebeuren (nr 2 op de figuur).

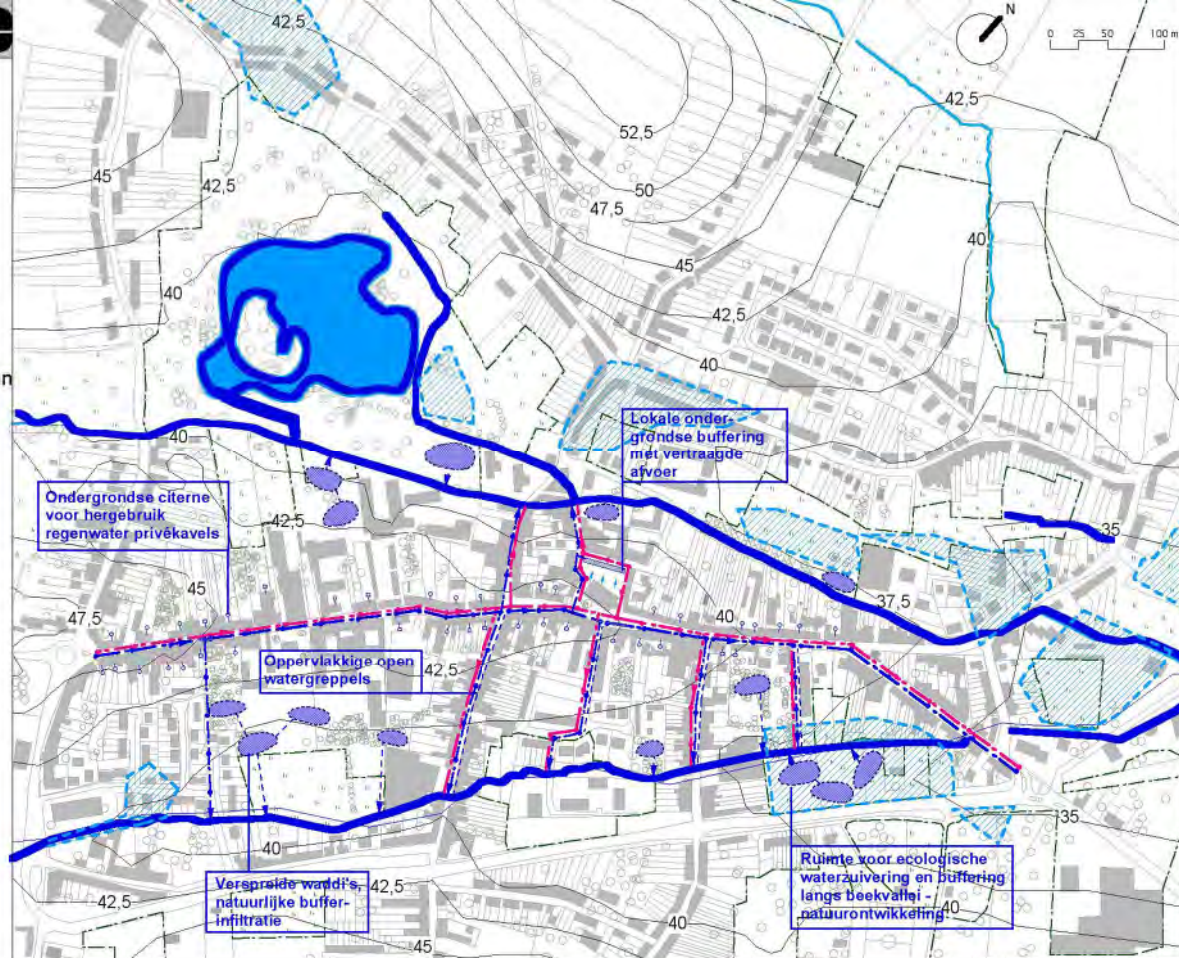
Door deze ingreep kan de markt worden afgesloten en krijgt men een volwaardig autoluwe commerciële en representatief kerngebied rond de markt.

verkeer centrum
ONTWERP

buffer-principe

Gescheiden rioleringstelsel RWA - DWA
 Kwalitatief vooronderzoek riolering
 (camera-inspectie) voor al dan niet hergebruik
 riolering in nieuw concept
 Maximale buffering (bufferbuizen, waddi's),
 infiltratie, vertraagde afvoer conform lozings-
 normen Code van goede praktijk
 Stimuleren van privébewoners voor maximaal
 hergebruik hemelwater
 Maximaal gravitaire afvoer gebruik makend van
 het reliëf
 Zichtbaar afvloeien + uitstroom van hemelwater
 naar beekvallei via open watergreppels in zijstraten
 Oppompen bronwater drinkfontein marktplein
 Ruimte voor ecologische waterzuivering en
 buffering langs beekvallei - natuurontwikkeling

- RWA bufferbuis
vertraagde afvoer
- DWA-buis
- Lokale ondergrondse buffering
met vertraagde afvoer
- Ondergrondse citerne
voor hergebruik regenwater privékevels
- Oppervlakkige goten
- Verspreide waddi's,
natuurlijke bufferinfiltratie
- effectief overstromingsgevoelig
(watertoets)

waterconcept
ONTWERP

De huidige situatie geeft het beeld van een **ongestructureerde restruimte**. Het parkeerplein heeft geen omliggende wanden en de connectie met het groen aan de basisschool is nergens zichtbaar. Nogtans ligt er een nachtelijke laan geflankeerd door twee bomenrijen aan de Zwalmbeek achter de parking verborgen.

Het voorstel dat wij voor dit gebied naar voren schuiven gebruikt de Zwalmbeek en de laan als groene **drager**. Het pad loopt langs deze as en maakt verbinding met de Neerstraat. In de andere richting maakt het verbinding met het recreatiedomein de Rijdtmeersen.

Parking Tirse krijgt wanden die de tuinen van de huizen aan de Neerstraat afsluiten. De geplande uitbreiding van de parking naar 90 staanplaatsen wordt verhoogd tot 146 plaatsen. De garageboxen die in het BPA gepland zijn worden vervangen door woonuitbreidingen die een **parkje** omlijnen. In dit park komt er een mix van enkele woon- of kantoorvolumes en parkeerplaatsen die worden geïntegreerd in het groen. Aan de overkant van de Zwalmbeek gaat dit park over in een nieuw gemeentelijk park.

groene drager A
ONTWERP

OO 1600 A

verlichting

bomen

brugjes

verharding

beekbegeleidende beplanting

meubilair

groene drager A
ONTWERP

groene drager B bruggetjes

beekvallei die onder het centrum ligt zit in de huidige situatie in het "hartland" verburgerd onder de gestelde bebouwing. De streek herkenbaar aan de coherente. Ons voorstel probeert aan deze lacune in het weefsel van Brakel te doen.

beek wordt de drager van een **groene** en de door een wandel en fietspad wordt verbonden door een spel van verharding, zachte paden, bruggetjes, tuinen... Aan deze groene drager zijn **groene** plaatsen gekoppeld die de eenheid van de omgeving respecteren. Telkens als het water een straat overstroomt, wordt de aandacht hierop gevestigd door een **rester** dat het water hoorbaar en hoorbaar maakt. Zo krijgt men bijvoorbeeld in het begin van de Josselstraat de notie dat een beek voortgaat.

dezelfde plek vertrekt het pad langzaam de weides met paarden die aan de gelegen zijn. Deze worden ontspannen gelaten. De beek wordt verder deels rond door **beekbegeleidende** beplanting. Wat verder hegen de ruwstraat aan komt een **moeras** **vegetatie** die recht doet aan een beek. eveneens wordt hier een verandering geleid met de hordes langs de post.

een de Gaeuwstraat en de Stationsstraat veranderd het pad in een **smalle** **steeg** waarbij het pad over en weer over de beek kruist. In het stuk een de Stationsstraat en de Sint-Pieters-ongelukkig de beek zich dien weer uit te dalen in een **kleine** **plas** die een buffer vormt voor de nieuwe planische verharding en/of een.

beekbegeleidende beplanting

verharding

meubilair

groene drager B
ONTWERP

OO 1006 A

groene dragers
ONTWERP

OO 1600 A

Pilootprojecten

Het onderverdelen in **deelgebieden** met een verschillende sfeer en uitwerking zorgt ervoor dat de aangerijkte oplossingen specifiek plekkebonden zijn en zo de plek overstijgen tot een **beleefbare ruimte**. De deelgebieden worden telkens geplaatst binnen het geheel zodat de coherentie van het bestaande weefsel wordt vergroot.

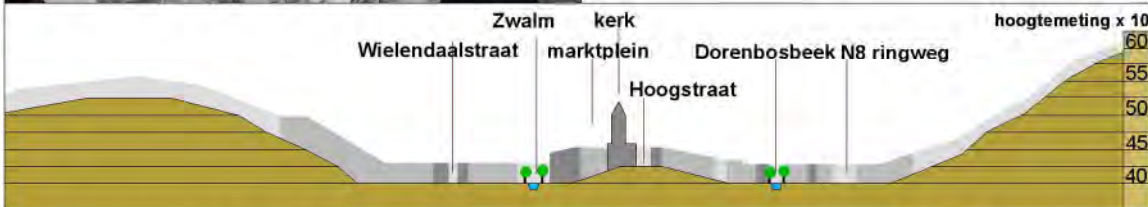
Deze pilootprojecten brengen de **toekomst** in de stad binnen. Brakel kan zo met een visie de **uitdagingen** van de toekomst het hoofd bieden. Deze uitdagingen gelden in onze visie echter niet als probleempunten maar als uitgangspunten om het gemeentelijk weefsel her in te richten.

landschap

De Vlaamse Ardennen is één van de mooiste authentieke landschappen van Vlaanderen. Het herwaarderen van de aanwezige groene elementen en het verbinden van het centrum met dit landschap lijkt ons een belangrijk streefdoel voor een nieuwe toekomst voor Brakel.

De Vlaamse Ardennen manifesteren zich in Brakel als twee beekvalleien waartussen een heuvelkam ligt. De valleien worden aan hun buitenkanten geflankeerd door twee hogere heuvelkammen. Op de middenste heuvelkam ligt het projectgebied in een trage helling naar het Zuid-Westen toe. Het zijn deze karakteristieken die de randvoorwaarden voor ons ontwerp hebben gevormd.

streekeigen karakter

De Vlaamse Ardennen zijn met hun prachtige heuvelruggen een drukbezocht **wandel- en fietsstreek**. Verschillende wandelroutes en fietsparcours zijn gemarkeerd met borden en worden beschreven in de toeristische brochures: de Teirlinckroute, Toeppad, Geutelingenpad, Zwalm-pad,... Ook twee jaarlijkse evenementen nemen deze routes gedeeltelijk in gebruik voor een groot publiek: de wandeltocht Dwars door Brakel en de Ronde van Vlaanderen. Deze functies worden verder ondersteund in de ingrepen van ons ontwerp van de groene dragers.

Naast het landschap van de Vlaamse Ardennen heeft Brakel nog verscheidene troeven. Brakel is het middelgrote **commerciële centrum** van de omgeving met een commerciële as in de Kasteel-, Hoog- en Neerstraat. Om dit centrum een grotere functionaliteit en elan te geven wordt deze as als een aaneengesloten autoluw gebied aangelegd. Het concept bestaat uit een gelijkvormige materialiteit voor heel de as die evenwel gedifferentieerd volgens de specifieke plekken waardoor de as loopt. De typische materialiteit van de kassel verwijst naar het Kasseidorp van Zegelsem en de oude aanleg van Nederbrakel zelf.

In de materialiteit wordt eveneens een **culturele layer** verwerkt. Deze verwijst naar belangrijke figuren in de geschiedenis van Brakel. Deze historische figuren komen uit een rijke waaier aan tijdvakken en origines: sportmensen, geneesheren, belangrijke data, historische markten,... in een soort 'walk of fame' maken zij de brug naar het verleden.

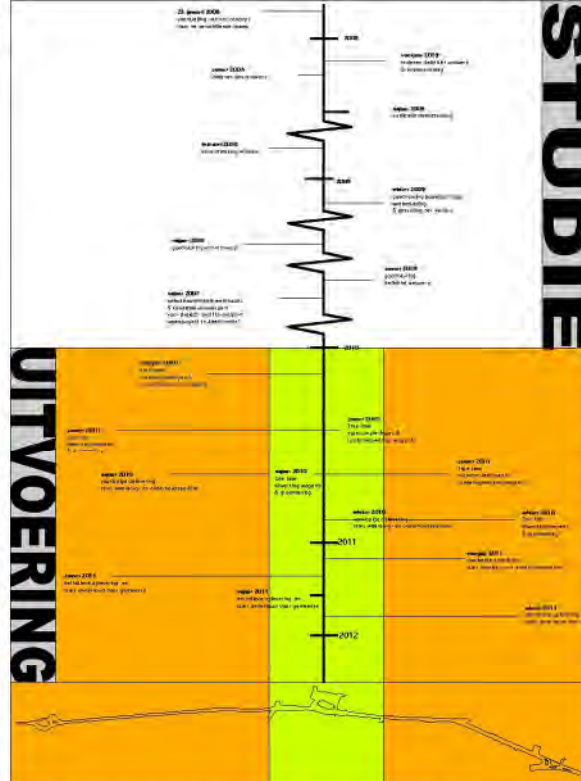

concepten ONTWERP

flexibiliteit

De vaste randvoorwaarden van het project bieden **multivalente mogelijkheden**. Zo vormen de groene dragers doorheen het terrein een ruggengraat voor het hele project, maar de invulling ervan bestaat uit een **variëteit** aan groengebruik en groensferen. De algemene concepten voor de aanleg van de hoofdas geeft een indicatie van een aantal vaste lijnen van circulatie doorheen het centrum, maar het systeem laat ruimte voor een aantal fundamenteel verschillende ontsluitingstypes. De begrenzing van de projectgebied is bepaald, maar wordt gekoppeld aan verschillende **varianten**.

De combinatie van deze variabelen creëert een waarheid aan verschillende **scenario's** die vlot aanpasbaar zijn naar gelang gewijzigde randvoorwaarden en toelaten kort te spelen op niet te voorziene evoluties.

duurzaamheid

Het project voorziet in de uitbouw van een vaste en weldoordachte structuur met een aanpasbare inhoud. Het is geen plan met een definitief eindbeeld, noch een keuze voor één of andere variant.

Het concept voor de herinrichting van het centrum is een **draaiboek** dat de spelregels vastlegt voor het projectgebied. Het conceptueel schema wordt als generator van discussie naar voren gebracht en draagt het evolutief karakter van een **groeimodel** in zich mee.

Door het begrip duurzaamheid doorheen alle niveaus van het project te introduceren, wordt het milieu en de aanwezige natuur zo weinig mogelijk aangetast. De belangrijkste thema's binnen duurzaam bouwen zijn **energie-efficiëntie**, **waterbesparing** en **duurzaam materiaalgebruik**. Het gebruik van streekgeken materialen zoals kasseien past binnen deze filosofie.

ontwerpproceskwaliteit

Het is van belang een strategie voor duurzame energie en verregaande energiebesparende maatregelen in een zo **vroeg** mogelijk stadium van planvorming te nemen. Uiteindelijke woon- en werkkwaliteit, comfort en energiezuinigheid worden immers voor het grootste deel in de ontwerpfase vergrendeld.

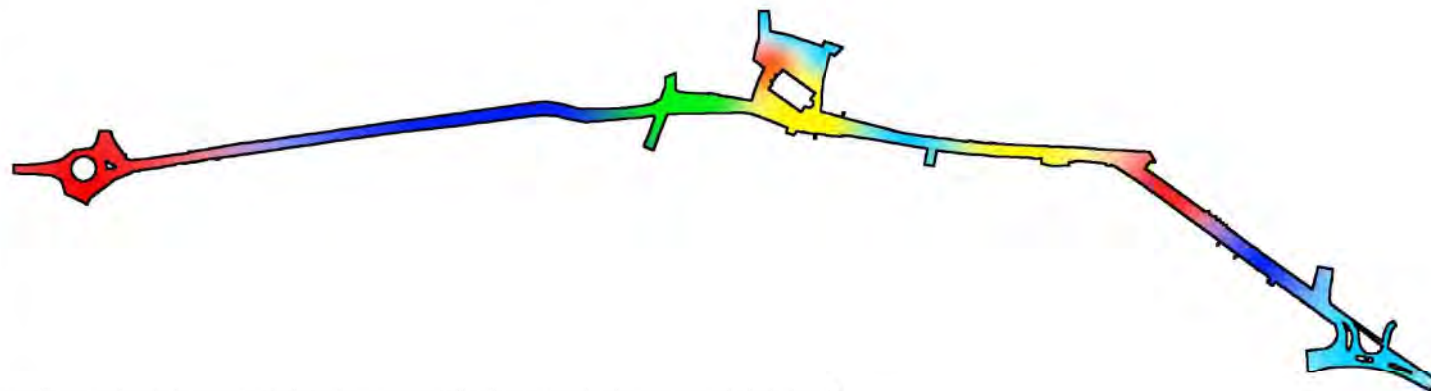
De exponentieel groeiende complexiteit van het architectonisch en stedenbouwkundig vak overtuigt tot het aangaan van een **duurzaam samenwerkingsverband**, waarbij de bundeling van diverse ervaringen en specialisatiegraden het werkteam kunnen verrijken en de bouwpraktijk ten goede komen.

Het ontwerpteam wenst dan ook het proces op een zo integraal mogelijke manier te benaderen door een **multidisciplinaire aanpak** waarbij de partners in een horizontaal en gelijkwaardig samenwerkingsverband worden geplaatst. Door dergelijke nauwe samenwerking is het mogelijk veel korter op de bal te spelen, alsook het budget strenger te beheren. Het resultaat is een performanter bouwgebeuren tegen een aanvaardbare kostprijs. Een goede coördinatie is vereist.

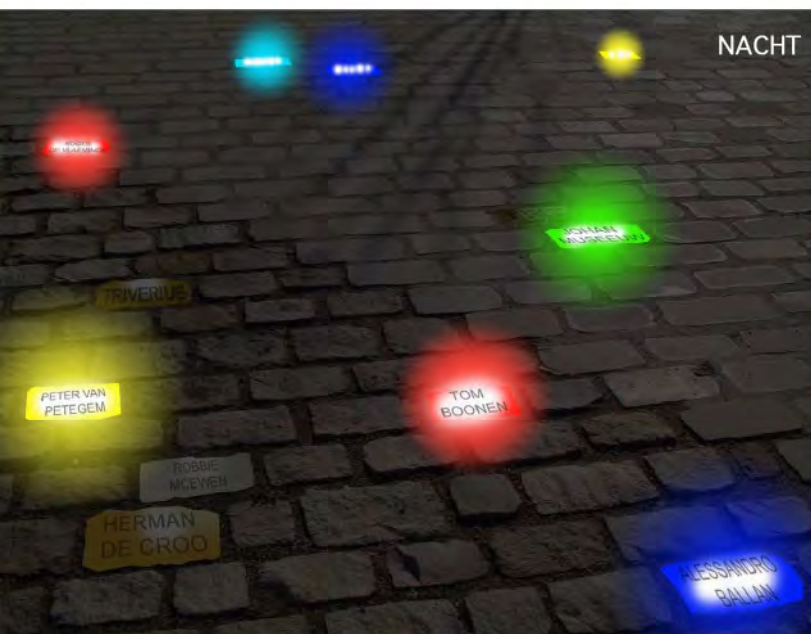
Extra randvoorwaarden inzake duurzaam bouwen worden niet als verarming of beperking van de ontwerpvrijheden aanzien, doch eerder als nieuwe logica aan het ontwerpproces toegevoegd als **extra uitdaging** en **aanknopingspunt** voor het ontwikkelen van nieuwe ideeën.

concepten

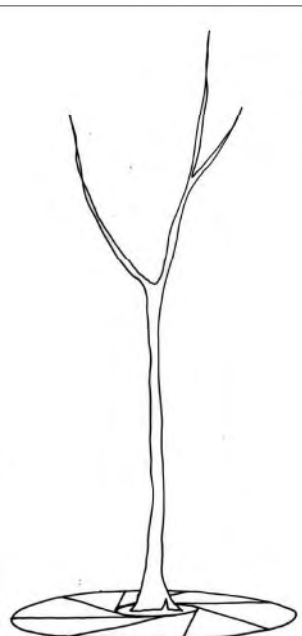
Er wordt een culturele layer over de kasseien gegoten, die als een speels element over de hele lengte van de centrum-as terugkomt. Deze layer bestaat uit kleine subtiele elementen die onder de vorm van kunstmatige kasseien, als het ware op een willekeurige manier tussen de straatverharding gestrooid worden. Er worden kasseien vervaardigd uit bijvoorbeeld brons, koper, aluminium, cortenstaal, hout en glas. Elk materiaal krijgt een eigen thema, zoals bijvoorbeeld, alle burgemeesters die Brakel ooit gekend heeft, historische figuren uit Brakel, heuvels uit de Vlaamse ardenen, of eventuele andere thema's... De glazen kasseien krijgen het thema 'winnaars van de Ronde van Vlaanderen' toegewezen. Met de verwijzing naar het kleurenpalet van een voorbijrazend peloton of ook naar de kleuren van de Europese vlag van Rem Koolhaas wordt er kleur en internationaliteit aan het ontwerp toegevoegd. Onder elke glazen kassei bevindt zich namelijk een gekleurd LED-lichtje, dat de tegels 's avonds fel doet oplichten. Volgens bovenstaand patroon worden de kleuren min of meer gegroepeerd per deelgebied, zodat elke zone een eigen sfeer krijgt.

NACHT

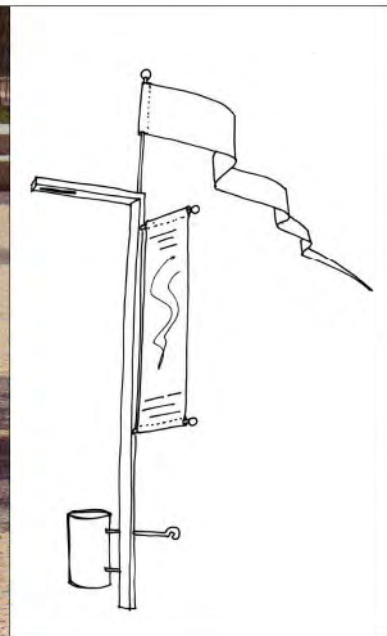
DAG

West 8

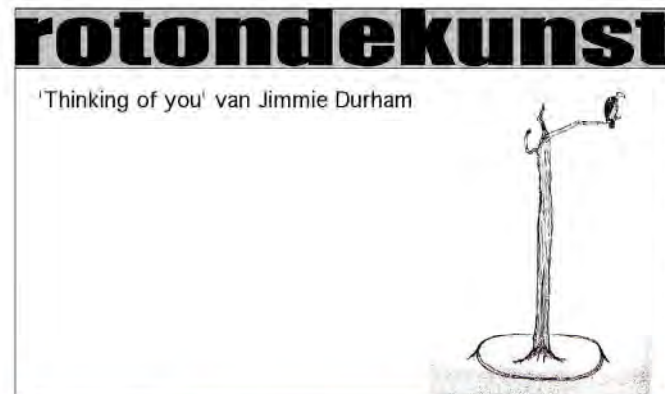
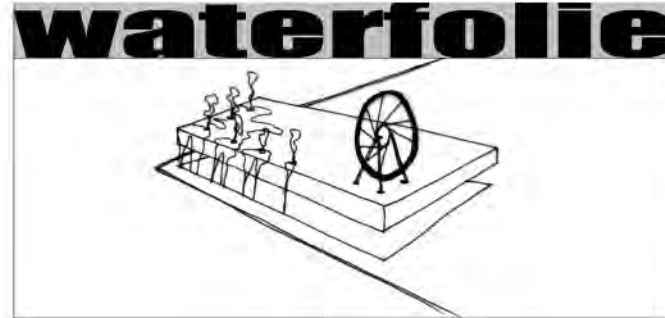
West 8

meubilair

materialen en meubilair
ONTWERP

OO 1006 A

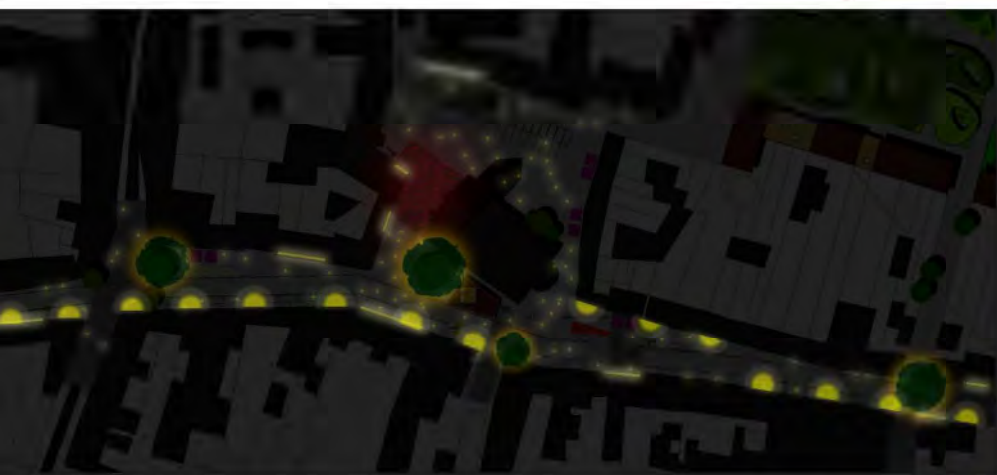
materialen en meubilair
ONTWERP

het centrum ook 's nachts ruimtelijke coherentie te geven wordt in het verlichtingsplan gebruik gemaakt van uniforme armaturen en wijze van belichting over de gehele lengte van het projectgebied. Een systeem gecombineert verlichting voor autoverkeer en zwak verkeer in één verlichtingspaal en zorgt voor de nodige **functionele verlichting**.

Daast deze functionele verlichting worden nog verschillende **accenten** gelegd op belangrijke gevels, zichten of zones. De beeldbepalende **gevels** op belangrijke plaatsen worden opgelicht waardoor de straat onrechtstreeks van licht wordt voorzien. Dit zorgt voor een afwisselende en kenmerkende sfeer die de functionele verlichting aanvult en de interessante plekken tot hun recht laat komen. De doorgangen dwars op het centrum worden eveneens onrechtstreeks belicht. Hierbij worden de **bomen** langs onder belicht waardoor deze als 'lantaarns' de weg wijzen.

De kasseien in de **walk of fame** geven het centrum 's nachts een speciaal karakter door de LED-verlichting die in een leuk patroon het culturele Brakel ten toon spreidt. Op dezelfde manier wordt de **rode loper** op het marktplein accentueerd.

De groene dragers wordt een meer ecologische verlichting voorzien die op een subtiel manier de weg wijst zonder de natuur daarbij in al te grote mate te verstoren.

verlichting ONTWERP

De Ronsepoort vormt de toegang tot Brakel vanuit Oudenaarde, Ronse of Gent. Door het creëren van een **'poort'** als een duidelijk ruimtelijk accent wordt het binnenkomen van het dorp vanuit het landschap voelbaar, zowel per fiets, per auto als per bus.

Door de **afbakening** van de ruimte rond het rondpunt wordt een plek gecreëerd die de centrale rol van de rotonde als poort uitspeelt. Het huidige **kunstwerk** zou eventueel kunnen vervangen worden door een nieuw dal rierer dit concept volgt.

Naast het idee van deze plek als toegang brengen wij het concept als plaats van **verbinding** tussen Nederbrakel en Opbrakel voor deze plek naar voren. De verbindingssas tussen Geraardsbergen en Oudenaarde splits deze twee deelgemeenten immers ruimtelijk van elkaar af. Op de plek van de rotonde wordt daarom een strip aangelegd die met een specifieke materialiteit een verbinding maakt via een **promenade**.

Ten slotte wordt er een voorstel gedaan om **2 nieuwe pleinvanden** te voorzien aan de overzijde van de reeds bestaande lintbebouwing. Op die manier krijgt deze plek een nieuw ruimtelijk karakter en een beter gedefinieerde identiteit binnen de bebouwde omgeving.

deelgebied 1: Ronsepoort
ONTWERP

OO 1600 A

deelgebied 1: Ronsepoort
ONTWERP

00 1600 A

rofielsnede 1

profielsnede 2

profielsnede 1&2
ONTWERP

OO 1600 A

rofielsnede 3

ontwerp
profielsnede 3

OO 1600 A

De concentratie van scholen en de aanwezigheid van het bejaardentehuis in dit deelgebied zorgde voor de noodzaak van een **aangepaste zone** in de straataanleg. Naast een **asverschuiving** en een **verkeersdrempel** wordt er een **zebrapad voor auto's** voorzien, door de afwisseling van effen en ruwe kasseien en het zebrapad werkt dit verkeersremmend en in het voordeel van de veiligheid van de vele zwakke weggebruikers. Een **kiss & ride** en een bushalte met banken wordt voorzien voor de schoolpoorten voor een vlotte aan- en afvoer van leerlingen.

De twee schoolzones boven en onder de Neerstraat worden door deze **aangepaste zone** aan elkaar verbonden en geven dwarse verbindingen met de groene dragers A & B. Aan de bovenkant loopt die doorgang langs het bejaardentehuis en aan de onderkant via de geplande verkaveling.

deelgebied 2: Scholencomplex
ONTWERP

deelgebied 2: Scholencomplex
ONTWERP

00 1600 A

profielsnede 4

profielsnede 4

ONTWERP

00 1600 A

rofielsnede 5

ontwerp

profielsnede 5

00 1600 A

Het hele centrumgebied wordt als één groot voetgangersgebied beschouwd, waarbij de huidige versnipperde structuur terug één gemaakt wordt. Het oude gezegde 'half en half zoals de markt van Brakel', wordt hierbij ontkracht om plaats te maken voor een rustige, aangename verblijfsruimte waar de voetganger voorrang heeft op de auto. Het verkeer wordt hierbij geconcentreerd op een 6m-brede as in de Hoog- en Neerstraat en een smalle circulatieroute langs de noordgevel van het marktplaats. De meest zonnige zijden van het plein aan de bibliotheek wordt voorbehouden als zone voor de horeca. Het aantal **parkeerplaatsen** wordt gereduceerd tot 22 en wordt geconcentreerd in een parkeerstrook om zo veel mogelijk open ruimte vrij te houden op het plein. Als compensatie wordt Parking Tirse verder uitgebreid dan de geplande 90 plaatsen. In de Hoog- en de Neerstraat wordt ruimte gemaakt voor verblijfsplekken. Hier worden enkele bloemenvelden gecreëerd en aan de kerk wordt een **multifunctioneel paviljoen** ingeplant dat een toerismebureau combineert met een openbaar toilet, fietsenstalling en busstation. Een **rode loper** tussen kerk en het gemeentehuis toont de **representatieve functies** die het plein herbergt. Een **goot** wordt uitgewerkt als een sculpturaal element die de sobere aanleg van de markt structureert. Het legt de grens tussen de auto en de voetganger/fietser. Aan deze goot wordt een **folie met drinkfontein** gekoppeld, waaruit dmv een interactie water van de topbronnen stroomt.

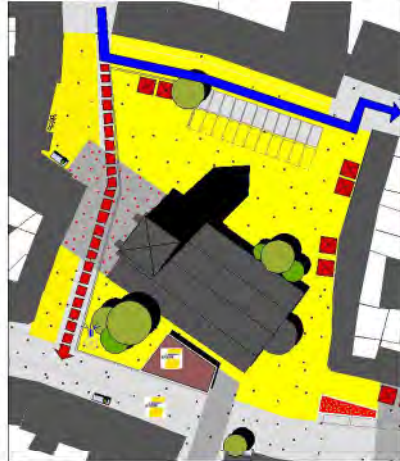
deelgebied 3: Marktplaats
ONTWERP

deelgebied 3: Marktplaats

ONTWERP

00 1600 A

concept

Multifunctioneel gebruik stedelijk plateau.

De markt heeft zich vandaag gedeeltelijk gespecialiseerd als **parkeergelegenheid** waardoor ze een deel van haar spelfunctie in het stedelijk weefsel niet kon vervullen.

Het plein is reeds drager van **stedelijke activiteiten** (=stedelijk plein). De vele evenementen en activiteiten die er jaarlijks en wekelijks plaatsvinden zijn hier het bewijs van.

De ruimtelijke aanleg laat momenteel een aantal potenties om het plein een aangenamer karakter te geven **onbenut**. De publieke ruimte is een **bron van stedelijkheid**, wat de stad samenhoudt en betekenis geeft. Een plaats waar burgers samenkomen, een plaats bestemd voor openbare functies. De openbare ruimte als **generator** van het stadsgebeuren.

Het gebruik van het plein moet in z'n context gezien worden. In dit geval rekening houdend met de verschillende voetgangers- en autoströmen. Het globale concept houdt één kant van de markt **autovrij** voor de verblijfsfuncties zoals terrasjes. Deze kant heeft de beste bezonning. Een **geminimaliseerde parkeerstrook** concentreert de aan en afvoer van auto's (blauwe pijl).

Tijdens de wekelijkse markt zal bv de **ceremoniële toegang** ongehinderd blijven. Een 'rode loper' accentueert het representatieve gedeelte van het plein tussen het stadhuis en de kerk. Als sociale condensator waarin het maatschappelijk leven zich ontplooft, moet de publieke ruimte beantwoorden aan de heterogene eisen van de veranderende maatschappij. De betekenis van de publieke ruimte hangt samen met leeftijd, geslacht, opleiding, inkomen, etniciteit, levensstijl. Een plein waarvan **verschillende bevolkingsgroepen** kunnen gebruik maken is een **goed functionerend plein**.

Een **flexibele publieke ruimte** kan zonder wijzigingen in de structuur korte veranderingen van gebruik aan zonder dat de kwaliteit eronder lijdt. Een plein waar de wekelijkse markt wordt gehouden en jaarlijks een festival plaatsvindt bijvoorbeeld.

festival

markt

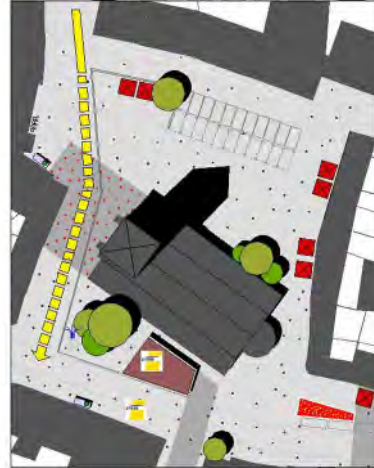
circus

old-timer

kermis

ceremonie

profielsnede 6

profielsnede 6
ONTWERP

OO 1600 A

profielsnede 7

profielsnede 7
ONTWERP

00 1600 A

De lege percelen in de oksel van de Watermolenstraat en de Brusselsestraat gaven voor ons de aanleiding voor een onderzoek naar een heraanleg van deze zone. Het is immers een zeer strategische plek om een **ontspanning** in de 'stedelijke canyon' van de hoofdas in te lassen.

Een klein plein gevormd door strategisch geplaatste woonvolumes zou dan kunnen worden gekoppeld aan **groen, zitbanken, kunst en een bushalte**. Twee **verbindingen** met de noordelijke en de zuidelijke groene drager kunnen worden gerealiseerd aan de brandweer en de dijk. Zo wordt deze plek een subcentrum langs de hoofdas.

Het gebouw van de Brandweer zou voorzien kunnen worden van een extra bouwlaag met woonfunctie, zodat dit bouwvolume een nieuw 'gezicht' geeft bij het binnenrijden van het centrum.

deelgebied 4: Brandweer ONTWERP

deelgebied 4: Brandweer
ONTWERP

OO 1600 A

profielsnede 8

profielsnede 8

ONTWERP

OO 1600 A

variant 1

De Brusselsepoort vormt de toegang tot Brakel vanuit Ninove. Het creëren van een 'poort' als een duidelijke ruimtelijke accent bestendigt de grenzen aan de randen van het dorp. Deze poort wordt naast deze eerder symbolische functie, tevens uitgewerkt als fysieke begeleider van het doorgaande verkeer om zo de as Brusselsestraat-Neerstraat te ontlasten.

Deze concepten zijn in de praktijk gebracht onder de vorm van **groene massa's**. De eerste is de bomendreef die vanuit de Brusselsesteenweg verdergezet wordt langs de N8 en op die manier het doorgaande verkeer begeleidt. De tweede is een lage groene massa die toelaat dat men vanuit Ninove komende in de dorps kan komen en waarin een fietspad geïntegreerd is. De krommingen in het wegtracé blijven zeer vloeiend verlopen naar de bocht om het centrum binnen te rijden wordt verscherpt, om het doorgaande verkeer langs de N8 te concentreren.

Op de plaatsen van kunst op plateau's tussen de fietspaden zal verder deze plek als 'poort' markeren. Enkele nieuwe bouwvolumes moeten deze zone verder ordenen en afbakenen.

deelgebied 5: Brusselsepoort
ONTWERP

OO 1600 A

deelgebied 5: Brusselsepoort

ONTWERP

00 1600 A

variant 2

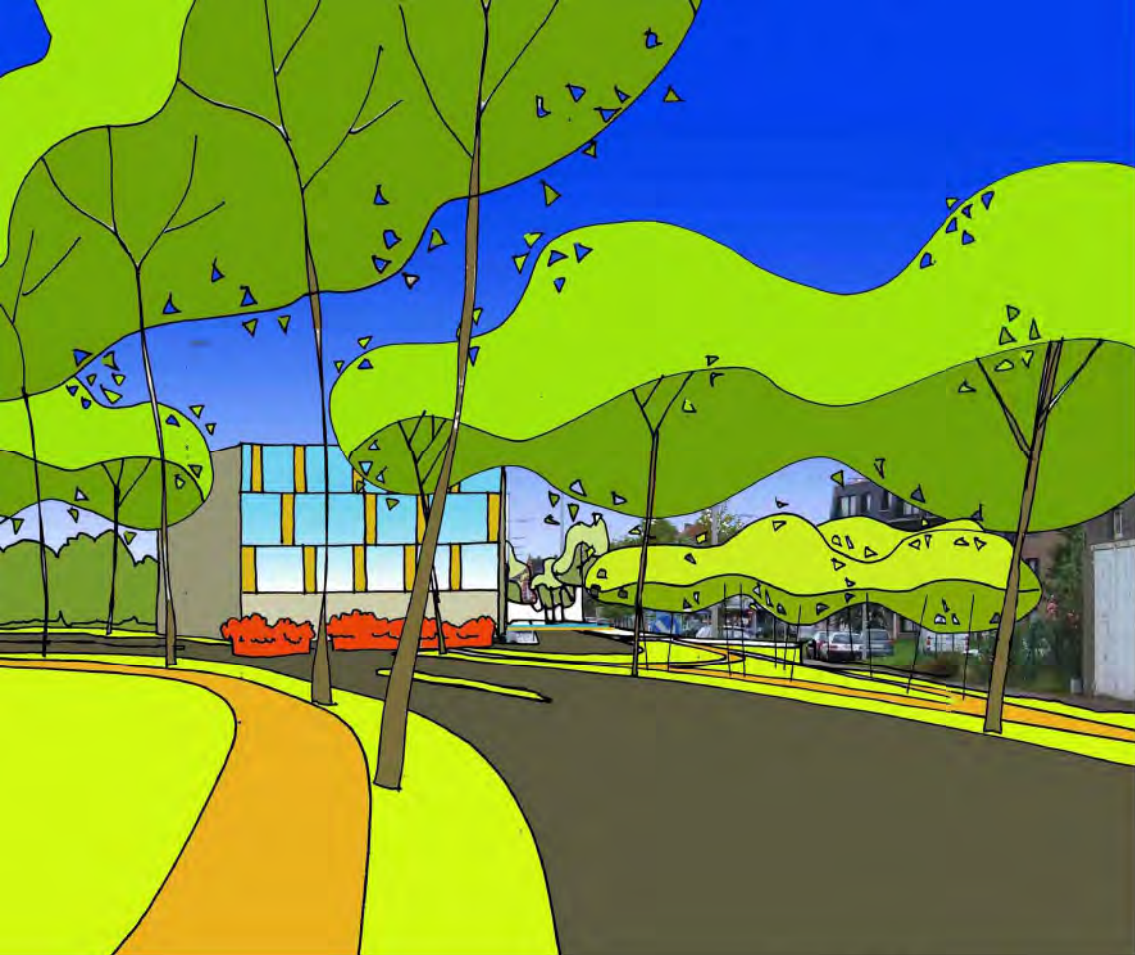
Deze variatie is extremer dan de eerste. De toegangsweg naar het centrum wordt hier verlegd, tot in het verlengde van de Beekstraat en heeft hierdoor een **grotere hoek** met de N8 waardoor het duidelijker wordt dat hier het doorgaand verkeer van het plaatselijke wordt gescheiden. Dit heeft ook als gevolg dat de groene massa groter wordt en een **groter obstakel** vormt voor het verkeer. Tegelijk biedt het ook meer plaats voor kunst en een eventuele rustplaats voor fietsers. Een tentoonstellingsparkje zou op die plek kunnen worden georganiseerd.

Ook de afbakening van de plek wordt sterker uitgewerkt. Er worden nieuwe bouwvolumes gecreëerd die een 'kop' vormen voor de lintbebouwing langs de Brusselsestraat en een begeleiding geven voor het doorgaand verkeer.

deelgebied 5: Brusselsepoort
ONTWERP

OO 1600 A

deelgebied 5: Brusselsepoort

ONTWERP

00 1600 A